

The illustration depicts a nude woman with long, flowing red hair, standing on a green platform. She holds a dagger aloft in her right hand and points her left index finger upwards. A large, vibrant flame of yellow and red surrounds her. The background is a dark, textured grey with faint outlines of classical architecture. In the upper left, a blue shape contains the author's name. In the upper right, a yellow sign with the word 'SPARK' is hanging. To the right of the woman, there are two blocks of Czech text. At the bottom, a red banner contains the title in large, bold letters.

**JOHN MADDOX  
ROBERTS**

DETEKTIV DECIUS  
CAECILIUS METELLUS  
VYŠETŘUJE DALŠÍ  
PŘÍPAD!!

NITKY  
VEDOU  
AŽ DO  
NEJVYŠŠÍCH  
KRUHŮ  
ŘÍMSKÉ  
REPUBLIKY...

DOKOŘÁN

**SVATOKRÁDEŽ**

JOHN MADDUX ROBERTS

# SPQR III

SVATOKRÁDEŽ



**John Maddox Roberts**

**Svatokrádež  
SPQR III**

© John Maddox Roberts 1992, 2011

Translation © Aleš drobek, 2006, 2011

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozmnožována a rozšiřována jakýmkoli způsobem bez předchozího písemného svolení nakladatele.

Druhé vydání v českém jazyce (první elektronické)  
Z anglického originálu SPQR III. The Sacrilege přeložil Aleš  
Drobek

Redakce Tereza Ješátková

Sazba JeanSolPartre.com

Konverze do elektronické podoby David Greguš

Vydalo v roce 2011 nakladatelství

Dokořán s. r. o., Holečkova 9, Praha 5,  
dokoran@dokoran.cz, <http://www.dokoran.cz>  
(461. publikace, 26. elektronická)

**ISBN 978-80-7363-399-8**

Občas mě napadá, zda se kdy člověk bude schopen dobrat skutečné historické pravdy. Mrtví neudrží brk, a tak dějiny nevyhnutelně píší ti, kdo přežili. Někteří přeživší poznali dané události na vlastní kůži, zatímco jiní je mají pouze z doslechu. Každý je pak vykládá či popisuje nikoliv tak, jak se opravdu odehrály, nýbrž jak se podle jeho názoru odehrát měly, aby vy-  
líčil sám sebe či své předky, potažmo svou politickou frakci, v příznivém světle.

Kdysi, během jednoho z mých četných exilových dobrodružství, pobýval jsem na překrásném, leč nudném ostrově Rhodos. Na Rhodu není zhora nic a člověk se může zabavit jen navštěvováním některé z mnoha tamějších škol. Já jsem se rozhodl pro sérii přednášek z historie, jelikož nic jiného se tehdy nenabízelo, kromě filozofie, jíž jsem se jako příčetný muž vyhýbal velkým obloukem. Kurz vedl učenec jménem Antigonos, který se v té době těšil vynikající pověsti, ačkoliv dnes je již zapomenut. Oné zdánlivé proměnlivosti historické pravdy tehdy věnoval celou jednu přednášku. Problém nám objasnil na příkladu dvou tyranovrahů, Harmodia a Aristogitona, kteří žili před pěti sty léty v Athénách. Tenkrát vládli Athénám Hippias a Hipparchus, synové tyrana Pisistrata. Možná si dnes leckdo myslí, že Harmodius a Aristogiton stáli v čele protipisistratovské rebelie, oni však pouze zosnovali vraždu jednoho z nich, už jsem zapomněl kterého. Přeživší zarmoucený bratr vystrojil oběma

atentátníkům okázalou popravu. Teprve až pak protipisistratovská frakce, zaštitěna mučednickou smrtí tyranovrahů, podnítila úspěšné povstání a dosadila na trůn vlastního osvíceného panovníka, buď Kleisthena, nebo kohosi jiného. Než se člověk nadál, stály sochy tyranovrahů po celém Řecku a jeho koloniích. Můj otec měl v zahradě svého venkovského sídla také jedno skvostné sousoší, dílo samotného Axianta. Do Říma je přivezl kterýsi jeho předek poté, co jsme vyplenili Korint.

Pravda je však, vysvětlil nám Antigonus, docela někde jinde. Harmodius a Aristogiton nebyli idealističtí mladí demokraté planoucí záští k tyranům, nýbrž milenci. Nešťastný Pisistratovec zahořel neovladatelnou touhou po hezcím z nich, jenže dotyčný nehodlal opustit svého přítele kvůli nějakému starému pederastovi, a tak v jeho hlavě vzklíčil plán úkladné vraždy. Až po smrti obou milenců se zrodila legenda o hrdinných tyranovrazech, za vydatného přispění protipisistratovské kliky.

Nejpozoruhodnější na celé historce je ovšem fakt, že *v té době* všichni věděli, jak se věci doopravdy mají! V zájmu propagandy se však rozhodli přijmout legendu za vlastní. A tak se ze smyšlenky stala, řečeno slovy Antigonovými, „politická pravda“. Inu, je to řecký příběh a jen Řek může vymyslet takový termín.

Antigonus dále prohlásil, že jen ti, kdo zažili tu či onu událost na vlastní kůži, vědí, co se skutečně přihodilo, a my ostatní ji vnímáme jako skrze hustou mlhu, či jako slepec přejíždějící prsty po křivkách sochy. Řekl, že existují kouzelníci, kteří, jako například Proteus v báji o Odysseovi, dokáží povolávat ze záhrobní stíny mrtvých a rozmlouvat s nimi, a že prý jen tak se může člověk dobrat skutečné pravdy o časech dávno minulých.

Tehdy jsem jeho slovům horlivě přikyvoval, dnes však o nich již pochybuji. Zhruba v době, kdy jsem dospěl ke svému současnému pohledu na lidskou přirozenost, jsem si položil otázku: Opravdu by člověk přestal lhát jen proto, že je mrtev?

Ctižádostiví lidé se neustále zaobírají tím, jak se na ně bude po smrti vzpomínat, a toto jejich úsilí by přišlo docela vniveč, kdyby na sebe všechno vyhradili ve chvíli, kdy postávají na břehu řeky Styx a čekají, až si převozník přijede pro další turnus.

Není ostatně třeba vracet se až k partě hošanů z dávných Athén, chceme-li nalézt příklad překroucené legendy o tyranovraždě. Vzpomeňte na vraždu Julia Caesara. Příběh, který znáte, je oficiální verze posvěcená naším Prvním občanem, Antigonova „politická pravda“. Já bych jej však mohl vyprávět docela jinak, neboť jsem byl tenkrát u toho, kdežto První občan nikoliv. Bezpochyby existuje spousta dalších verzí a každá vrhá jen to nejpříznivější světlo na svého autora či jeho předky. Kdybychom tak měli po ruce jednoho z oněch nekromantů, který by před nás povolal stín Božského Julia a také Kassia, Bruta, Kasky a, řekněme, pěti dalších (neboť devítka je číslice božům libá nejvíce), pak bychom myslím uslyšeli devět dočista rozdílných podání toho, co se o oněch osudových březnových idách přihodilo. Sebeláska dokáže zamlžit úsudek stejně spolehlivě jako čas či vzdálenost.

Ale dost již. O Caesarově smrti budu vyprávět až jindy, pokud mi to věk, zdraví a První občan dovolí. Nyní chci psát o časech dřívějších, o událostech o sedmnáct let starších, jež se dnes neteší takové proslulosti, třebaže tehdy se zdály být nanejvýš významné.

Mým slovům můžete věřit, neboť jsem byl tenkrát u toho a vše jsem viděl na vlastní oči a dnes jsem již příliš stár a znaven, než abych si dělal velké starosti s tím, co si o mně kdo myslí. A až zemřu, nebude mne to trápit už vůbec.

Těšil jsem se na dobrý rok. Ke každému novému roku jsem vzhlížel pln optimismu, ačkoliv jeho události mne většinou záhy vrátily zpět na zem. Ani ten následující neměl být výjimkou. Byl jsem mlád, táhlo mi na devětadvacátý rok, a mladého ducha, jak známo, hned tak něco nezkrúší. Leč osud již na mne čekal s bičem v ruce a hodlal mi nadělit pěkných pár ran na záda.

Když jsem se však tenkrát ubíral k městu, díval jsem se na svět radostně. Jedna z příčin mé dobré nálady spočívala vně městských hradeb – ohromné vojenské ležení plné vojáků, zajatců a kořisti. Jen kořist samotná se prostírala na několika akrech, chráněná přístřešky a markýzami. Pompeius se vrátil z Asie a chystal se na svůj triumf. Do té doby však nesměl vstoupit do města a to bylo opatření přesně dle mého gusta. Protipompeiovská frakce v senátu zatím povolení k triumfu úspěšně blokovala. Co se mne týče, klidně bych jej nechal čekat za branami, dokud si jej k sobě nepovolají bohové, což je ovšem krajně nepravděpodobné, ať si o tom Pompeius myslí, co chce.

Věděl jsem, že mne čeká rušný rok. Můj otec byl zvolen cenzorem a to je úřad mnoha povinností. Tušil jsem, že mne pověří sčítáním lidu, tedy prací úmornou a náročnou, aby se sám mohl plně věnovat čištění senátu od nehodných členů, což je činnost nanejvýš uspokojivá, a přidělování veřejných zakázek, což je zase kromobyčejně výnosné.

Nevadilo mi to. Hlavně že budu v Římě! Poslední rok jsem strávil v Galii, kde počasí je nepřívětivé a lidé se nemýjí. Jejich kuchyně je nevalná a ani tisíc let římské nadvlády je nenaučí dělat pořádné víno. Gladiátoři jsou tam průměrní a jedině, co stojí v Galii za to, jsou skvělí vozatajové a nádherní závodní koně. Círky jsou na římské poměry malé a ubohé, ale závody mne nadehly. Ke všemu mé povinnosti souvisely převážně s vojenskou službou a já odjakživa choval k armádě nanejvýš neřím-

ský odpor. V Galii se nikde nebojovalo, což bylo nudné a nevynosné, a já měl na starosti pokladnu, což bylo ponižující. Vojáci se vždy hloupě culili, když viděli důstojníka v nablýskaném brnění, kterak peníz po penízku odpočítává jejich žold a pak se je ještě prosí o podpis.

Ale to vše již bylo minulostí, já se blížil k Ostijské bráně a mé srdce zpívalo radostí. V přístavu jsem mohl nasednout na člun a připlout po řece, ale chtěl jsem si příjezd trochu užít, a tak jsem si od ostijského kvestora půjčil koně, nechal vycídit slavnostní zbroj a zakoupil nové střapce do přílby. Panoval krásný den a musel na mne být skvostný pohled, když jsem hrdě projel branou a kývnutím odpověděl strážnému na pozdrav.

V té době už stály hradby daleko za pomeriem, a tak jsem mezilehlou částí města cválal v plné vojenské parádě a úsměvem odměňoval obdivné výkřiky svých spoluobčanů. Armáda se tenkrát těšila veliké oblibě, neboť římská vojska šla z vítězství do vítězství a domů se vracela s bohatým lupem. Zastavil jsem a seskočil s koně u linie starých městských hradeb založených samotným Romulem. Kdybych je překročil se zbraní v ruce, čekala by mne smrt.

Obřadně jsem si svlékl a složil svůj rudý plášť a přivázal jej k sedlu. Sundal jsem si helmu a opatrně, abych nepoškodil zbrusu nové střapce, jsem ji pověsil za podbradník vedle pláště. Okolostojící mi pomohli z kyrsu vytvarovaného ve svaly, nad nimiž by pukl závistí i Herkules, a jež byly zcela nepodobné těm, které zdobily mé tělo. Meč s opaskem jsem zastrčil do sedlové brašny a zůstal pouze ve zlatem lemované vojenské tunice a červených kožených *caligae*. Ty byly ve vnitřním městě povoleny. Vzal jsem uzdu do ruky a vkročil do pomeria.

V té chvíli jako by ze mne spadla tíha mnohem větší než váha mé zbroje. Znovu civilista! Samou radostí bych se dal do zpěvu,

kdyby takové počínání nebylo nedůstojno římského občana. Můj krok byl tak lehký, že klapání cvočků na podrážkách mých *caligae* nebylo téměř slyšet.

Nemohl jsem se dočkat, až se vrátím domů, převléknu se a vydám na Forum zjistit, co je nového. Má duše po tom toužila jako hladovějící po potravě. Povinnost mi však velela, abych nejprve navštívil svého otce. Cestou domů jsem lačně hlтал všechny okolní barvy a zvuky a, ano, i pachy. Římský smrad je mi libější než vůně menších měst.

Zabušil jsem na bránu a janitor zavolal Narcissa, otcova majordoma. Starý tlouštík se rozzářil a poplácával mne po rameni.

„Vítejte doma, pane Decie. Jsem rád, že jste zpátky.“ Luskal prsty; znělo to, jako když rupne stehenní kost. Přiběhl mladý otrok. „Zaveď koně pana Decia i s věcmi do jeho domu. Je to v Subuře.“ Při posledním slově se kysele ušklíbl.

Otok zbledl. „Ale v Subuře mě zabijí a snědí!“

„Stačí, když řekneš, že vezeš majetek Decia Caecilia Metella mladšího,“ uklidnil jej Narcissus, „a nikdo ti nezkříví ani vlásek.“ Subuřané by mi za to, že jsem jim kdysi přinesl hlavu Říjnového koně, snesli modré z nebe. Chlapec se zatvářil pochbovačně, ale vzal koně za uzdu a odkráčel.

„Pojďte,“ pobídl mne Narcissus, „cenzor je v zahradě. Určitě vás rád uvidí.“

Povzdychl jsem si. „Já jeho také.“

Otec seděl u stolu zavaleného hromadou svitků, na holou hlavu mu svítilo slunce a zvýrazňovalo velkou vodorovnou jizvu, která mu téměř půlila tvář. Jmenoval se Decius Caecilius Metellus starší, ale všichni mu říkali Beznoska. Při mém příchodu vzhlédl.

„Už jsi zpátky?“ houkl, jako bych se právě vrátil z ranní procházky.

„Osud tomu chtěl,“ odvětil jsem. „Raduji se, že jsi živ a zdrav.“

Zamračil se. „Jak víš, že jsem zdrav? Protože ze mě na dláždění nekape krev? Člověk může umírat na sto způsobů, aniž by to na něm bylo znát.“

Polekal jsem se. „Jsi nemocen? Já...“

„Jsem zdravý jako Thrák. Posad se.“ Ukázal kloubnatým prstem na protější lavičku. Usedl jsem.

„Nuže,“ začal, „budeme tě muset nějak zaměstnat. Aby ses zase nepřipletl do nějakého maléru.“

„Jako cenzor pro mne máš jistě spoustu práce,“ přikývl jsem.

„Omyl, pomocníků mám víc než dost. Mí kolegové mají syny, kteří potřebují získat zkušenost s veřejnou službou. I podřadná práce v úřadě cenzora převyšuje schopnosti většiny z nich.“

„Jsem rád, že o mně máš lepší mínění.“

„Kupodivu si tě již vyžádal někdo jiný. Celer kandiduje na konzula a přeje si, abys mu pomáhal s agitací. Nemohl jsem jeho prosbu odmítnout.“

Srdce mi poskočilo radostí. To bude daleko zábavnější než otročina u cenzora. Můj příbuzný Kvintus Caecilius Metellus Celer byl mým nadřízeným v Galii. Vrátil se dřív, aby se vrhl do víru volební kampaně, a svou mírumilovnou provincii předal do rukou svého legáta.

„Bude mi ctí sloužit Celerovi,“ řekl jsem. „A pokud jde o maléry – nic takového mi snad nehrozí, když je Klodius z Říma.“

„Publius Klodius je stále v Římě,“ odušil otec.

„Cože?!“ vyhrkl jsem. „Před několika měsíci se mi doneslo, že byl zvolen kvestorem a přidělen na Sicílii! Jak to, že je pořád tady?“ Nevraživost, která panovala mezi Pompeiem a Krassem, byla jako bratrská láska v porovnání s tím, co jsme k sobě cítili já a Klodius.

„Svůj odjezd odložil, důvody neznám,“ zavrčel otec, stále zakaboněný. Kabonil se často a rád. „Ale ať už byly jakékoliv, koukej se od něj držet dál. V Římě si získal velmi početnou skupinu příznivců. Z toho vidíš, v jak zkažené době žijeme.“ Na dobu si stěžoval snad ještě raději. Osobně si nemyslím, že by kdy která doba byla jiná než zkažená. Nevypadalo to, že mi nabídne večeri, a tak jsem vstal.

„Dovolíš-li, půjdu nyní domů, převléknu se a zajdu navštívit Celera.“

„Ještě počkej,“ zarazil mne otec. „Něco jsem ti chtěl dát. Co to jen... Ach ano.“ Pokynul a přispěchal otrok. „Ve skříni v atriu,“ přikázal otec, „v přihrádce pod posmrtnými maskami najdeš balíček. Přines ho.“ Otrok odběhl, ale hned byl zase zpátky. „Vezmi si to,“ vybídl mne otec.

Zvědavě jsem převzal předmět zavinitý v nejjemnějším papíru. Roztrhal jsem obal a vyňal složený oděv. Zatřepal jsem jím a spatřil, že je to bílá tunika, docela bez ozdob, až na široký purpurový lem táhnoucí se od límce po pás. Bílou tuniku nosí každý Říman, ale purpurový pruh mají jen senátoři.

„Dal jsem ti tvůj první meč, a tak jsem si řekl, že ti můžu dát i tohle,“ řekl otec na vysvětlenou. „S Hortalem jsme nepřišli na žádný závažný důvod, proč ti dál bránit, a tak jsme tě minulý měsíc zapsali mezi senátory.“

K mé hanbě mi do očí vyhrkly slzy štěstí. Otec mne zachránil od potupy, jak to uměl jen on.

„Ne aby ti to stouplo do hlavy! Senátorem může být každý trouba. Sám brzy zjistíš, že tví kolegové jsou většinou hlupáci nebo gauneři. A teď mě dobře poslouvej.“ Varovně zvedl prst. „V kurii budeš sedět co nejdál vzadu. Nebudeš řečnit, dokud si neuděláš jméno. Vždy a za všech okolností budeš hlasovat s rodinou a hlučet budeš jen tehdy, když bude třeba jásotem podpořit argument někoho z rodiny nebo našich spojenců.

A především se nebudeš do ničeho plést, ať už s Klodiem, nebo bez něj. A teď můžeš jít.“ Obrátil se zpět ke svým svitkům.

Odešel jsem. Otec dokázal oloupit letní den o veškeré teplo, ale on už byl zkrátka takový. Z nové tuniky jsem byl šťastím bez sebe. Již dříve jsem si sice v očekávání jmenování do senátorského stavu několik takových objednal, ale dar od otce má přece jen jinou váhu. Jeho přísné instrukce mne vůbec nepřekvapily. Barbaři stavějí římské senátory na roveň nesmrtelným bohům, ale my víme své. S purpurovým lemem, nebo bez, byl jsem stále jen poslušným synem. Propletl jsem se poledním ruchem města a zakrátko stanul před důvěrně známými hlavními dveřmi svého domu. Než jsem však stačil zaklepat, rozlétly se dokořán a já spatřil svého starého sluhu Katona a jeho stejně letitou ženu Kassandru.

„Vítejte doma, senátore!“ vykřikl Kato a všechny hlavy v ulici se otočily k nám. Cassandra vzlykala, jako by se jí právě donesla novina o mé smrti. V sentimentalitě jsou domácí otroci nepřekonatelní. Uvědomil jsem si, že mne vůbec poprvé někdo oslovil mým novým titulem, a došel jsem k názoru, že se mi to docela zamlouvá.

Objal jsem Kassandru a ona se rozeštkala s dvojnásobnou vervou. „Tolik se hanbím, pane! Ten chlapec přišel s vaším koňem a věcmi ani ne před hodinou a já neměla čas dát dům do pořádku. Je to ostuda.“

„Jsem si jist, že je jako ze škatulky,“ chlácholil jsem ji, neboť jsem věděl, že uklízí prakticky neustále. Byla již příliš stará, než aby dělala něco jiného. „Ten kůň mi nepatří. Kde je?“

„Poslala jsem chlapce, ať jej odvede do stáje k tomu propuštěnci, co bydlí kousek odtud.“

„Dobře,“ přikývl jsem. Propuštěnec pronajímal nosítka a otroky, ale měl i několik stání pro koně a muly. Později jsem za ním hodlal zajít a najmout si jezdce, aby koně zavezl

zpátky do Ostie. „Ostatní zavazadla by měla dorazit zanedlouho. Poslal jsem je po nákladním člunu.“ Koutkem oka jsem zahlédl, že ve stínech vzadu v atriu kdosi postává a nervózně přešlapuje z jedné nohy na druhou. „Kdo je to tam?“ otázal jsem se.

„Váš otec ho k nám poslal před pár dny,“ odpověděl Kato. „Říkal, že teď, když jste tím senátorem, budete potřebovat osobního sluhu, který půjde všude, kam se hnete, a bude vám vždy po ruce. Patřil k domu vašeho strýce Lucia.“

Povzdechl jsem si. V naší rodině jsme neměli ve zvyku jen tak vyjít na ulici a koupit otroka. To by bylo přízemní, sprosté a vůbec nemyslitelné. Zaměstnávali jsme jen otroky, kteří se u nás narodili. Taková zásada sice vypadá nesmírně ušlechtilé, na druhé straně však s sebou nese bolestné nevýhody. Místo, aby si člověk zašel na trh a vybral otroka požadovaných parametrů a schopností, pověsil mu většinou ten či onen příbuzný na krk někoho, koho se chtěl zbavit. Věděl jsem to dávno předtím, než mi došlo, proč mne Lucius obdaroval tímhle.

„Pojď sem, chlapče, ať se na tebe podívám.“ Kluk poslechl. Vypadal zhruba na šestnáct, středně vysoký, šlachovitý. Měl úzkou, liščí tvář s dlouhým tenkým nosem, nad nímž se příliš blízko sebe tísnily znepokojivě zelené oči. Husté kudrnaté vlasy mu nad obočím rostly do ostré špice. Celé jeho vzezření působilo prohnáním, darebáckým dojmem s nádechem mrzuté arogance. Zalíbil se mi na první pohled. „Jméno?“

„Hermes, pane.“

Netuším, proč pojmenováváme své otroky po bozích, králích či hrdinech. Musí to být zvláštní pocit dosáhnout takové velikosti a přitom vědět, že mé jméno v budoucnu ponese tisíce otroků.

„Tak, Herme, já jsem tvůj nový pán. Sám poznáš, že jsem mírný a dobrotivý, v rámci rozumných mezí. Nikdy neberu do

ruky bič bez důvodu. Pokud však důvod existuje, vládnou jím velmi zdatně. Je to jasné?“

„Nad slunce jasné, pane,“ ujistil mne horlivě.

„Výborně. Tvým prvním úkolem v mých službách bude doprovodit mne do lázní. Přines mi lázeňské potřeby, sandály a nějakou lepší tógu. Odpoledne mám v úmyslu navštívit jistého velice váženého muže.“ Chlapec už byl na odchodu, když jsem jej zarazil. „Počkej. Tógu si raději vyberu sám.“

Se svými přeúslužnými otroky v patách vydal jsem se do ložnice, abych se probral šatníkem. Kassandra pokoj vyvětrala a ve vázách voněly květiny. Byl jsem dojat. Museli podplatit správce sousedovic skleníku, aby sehnali čerstvé květiny v tuto roční dobu a takhle narychlo.

Vzal jsem si svou druhou nejlepší tógu a sandály. Zima byla mírná, a tak jsem se nezdržoval s obinadly na nohy. Člověk v nich vypadá nedůstojně a po zkušenosti s chladným podnebím Galie jsem je ani nepotřeboval.

„Možná se vrátím až pozdě,“ řekl jsem otrokům. „Kdyby někdo přišel, budu v lázních, pak na Foru a pak v domě Metella Celer. Ale nikdo ještě neví, že jsem ve městě, takže žádné návštěvy nečekejte.“ Při řeči jsem se ubíral ke dveřím a mí staří sluhové mne zatím oklepávali, oprašovali, málem že nezametali zem před mýma nohama.

„Až se vrátíte, bude vše připraveno, pane,“ ujistil mne Kato.

„Uvařím večeři, kdyby vás vaši přátelé náhodou nepohostili,“ prohlásila Kassandra. Věděl jsem, že jim to dlouho nevydrží. Za pár dní budou znovu nevrlí a samá stíznost.

Vyšel jsem na ulici s Hermem v patách. Můj nový osobní sluha nesl tógu, ručníky, lahvičky s olejem a *strigil* z kvalitního kampánského bronzu, dar od přítele z mladších, bezstarostnějších časů. Rukojeť zdobily lascivní rytiny, které si ten rošťák za chůze obdivně prohlížel.

„Znáš město?“ zeptal jsem se ho.

„Neznám nic jiného,“ odvětil Hermes.

„Dobře. Nejspíš mi budeš k většímu užitku jako poslíček než osobní sluha.“ Řím je jedno velké bludiště a člověk, který s ním nemá dlouholeté zkušenosti, se v něm spolehlivě ztratí, pokud zrovna nehledá Kapitol, některé forum, významný chrám či cirkus.

„Dělal jsi poslíčka i pro strýce Lucia?“ otázel jsem se.

„To ne, ale často jsem utíkal z domu a Řím jsem prošel křížem krážem.“

Zastavil jsem se a podíval se mu na čelo. Neměl tam ani uhřík, natož vypálené F.

„Proč jsi nebyl poznamenán jako *fugitivus*?“ zamračil jsem se.

Sklopil zrak v předstíraném zahanbení. „Víte, byl jsem mladý a domů jsem se vždycky vrátil sám.“

„Otoč se,“ poručil jsem. Roztáhl jsem mu límec tuniky a nakoukl dovnitř. Na zádech neměl ani jizvičku. Pustil jsem ho a znovu vykročil. „Strýc Lucius je shovívavý muž. Uteč jednou mně a tvá záda ponesou víc pruhů než roucho augurovo. Uteč podruhé a nasadím ti obojek. Zkus to potřetí a nechám ti vypálit velké tučné F přímo mezi ta tvá šilhavá očka. Je ti to jasné?“

„Ó ano, pane. Já ale slyšel, že si rád vyjdete mezi lidi. Mám-li vám být stále po ruce, užijí si města do sytosti a nebude mi třeba utíkat, že ano?“

„To mne nenapadlo,“ připustil jsem.

Mířili jsme ke starým lázním poblíž Saturnova chrámu, kousek od Fora. U pouličního stánku jsem se nechal oholit a ostříhat a pak vešel dovnitř. Lázně byly v oněch dobách nepoměrně skromnější než dnes, ale tyhle patřily k největším v Římě a interiér byl rozlehlý jako v chrámu.

Svlékl jsem se, vstoupil a nechal Herma s šatstvem v předpokojí. Zatnul jsem zuby a ponořil se do bazénku se studenou vo-

dou. Existuje přehršel teorií o blahodárném účinku studené vody – řada stoiků se koupe pouze v ní – ale všechny jsou pomýlené. Skutečným důvodem, proč vždy začínáme očistu v lázních ponořením do ledové vody, je přirozená římská nedůvěra ve vše, co působí člověku potěšení, kterýžto pocit je dle našeho názoru nanejvýš dekadentní a slabošský. Nejprve tedy trpíme, abychom si poté mohli s čistým svědomím dopřát rozkoš horké koupele.

Krátce jsem tedy učinil zadost mravnosti a pak zimomřivě přeběhl do *caldaria* a oddal se teplu. Potkal jsem spoustu starých známých a musel dát k dobru celou hromadu notně přikrášlených historek o svých slavných dobrodružstvích v nebezpečných, divošských končinách Galie. Když jsem je dostatečně unavil, zavolal jsem Herma, aby mne natřel vonným olejem. Pak jsem zašel na cvičiště, kde jsem se vyválel v zápasnické aréně, dokud jsem nebyl celý od písku, načež ze mne Hermes pomocí *strigilu* seškrábal písek, olej i kus pokožky. Tato protivná, leč nezbytná procedura rovněž patří k trápením, jež musíme podstoupit, abychom se při koupeli neužírali výčitkami svědomí.

Nakonec jsem sešel dolů do parní lázně. V bazénku s ledovou vodou posedávala parta stoiků a úporně se snažila o nenucený rozhovor, navzdory hlasitému drkotání zubů. Stoikové však nebyli ti nejhorší. Markus Porcius Kato se na své nekončící pouti za titulem nejctnostnějšího muže Říma po celý rok koupal v Tibeře, neboť tak podle něj činili i naši předkové. Zřejmě jej nikdy nenapadlo, že v dobách otců zakladatelů nenesla řeka ani zdaleka tolik splášků jako dnes.

Když jsem vyšel z lázní, cítil jsem se doslova jako znovuzrozený. Vojenskou tuniku jsem vyměnil za tógu občana a tuniku senátora. Po těžkých *caligae* jsem si v sandálech připadal jako bosý. Vojenskou tuniku a boty jsem poslal po Hermovi domů

a vypravil se na Forum. Řím se pyšnil mnoha fory, ale Forum s velkým F, Forum Romanum, odjakživa bylo, je a navěky bude středobodem římského života. Je natolik nedílnou součástí našeho bytí, že se ani neobtěžujeme dodávat ono „Romanum“, když o něm mluvíme, pokud je ovšem není třeba odlišit od Fora Boaria či některého jiného. Pro nás je to jen Forum a my je považujeme za pupek světa.

O této pravdě jsme přesvědčeni tak hluboce, že abychom ji sami sobě i ostatním dokázali, nechali jsme přímo uprostřed Fora (no dobrá, kousek mimo střed, ale ne moc) vztyčit Zlatý milník, od nějž měříme všechny vzdálenosti na světě. Takovou vymoženost člověk nenajde v hlavním sídle nějakého barbarského potentáta, kde spravedlnost je na prodej, popravy na denním pořádku a otroci vystaveni hned vedle zeleniny. Bylo mi příjemné pobývat znovu v centru světového dění.

Přešel jsem nerovné dláždění a pohroužil se do kouzelného labyrintu velkolepých monumentů, z nichž mnohé připomínaly muže a události, jež dávno zavál čas. Ke své nelibosti jsem mezi stánky, které se tísnily po obvodu náměstí, spatřil spoustu věštkyň. Edilové a cenzoři tyhle čarodějnice pravidelně vykazovali za městské hradby, ale ony se vždy přitrousily zpět. Nejenže svými předpověďmi ovlivňovaly politiku, ale bokem si ještě přivydělávaly prodejem jedů a prováděním potratů. Můj otec byl zatím příliš zaneprázdněn čištěním senátu od svých oblíbených nepřátel, ale já nepochyboval, že si na tyhle šarlatánky brzy posvítí.

Forum se hemžilo občany a cizinci s otevřenými ústy zírali na nádherné chrámy a veřejné budovy, které se pyšně vypínaly, kam se člověk podíval. Byl nádherný den, a tak se soudy odbývaly pod širým nebem. Soudní procesy patří v Římě k divácky nejvděčnějším kratochvílím a i ten nejposlednější metař se považuje za znalce práva na slovo vzatého. Chytré

obhajoby lidé odměňují jástem a ty nešikovné shnilými rajčaty.

Stejně jako v lázních i zde jsem potkal mnoho známých a samolibě přijal jejich blahopřání ke své nové, velevážené funkci. Obdržel jsem řadu pozvánek k večeři, z nichž některé jsem potvrdil, vyjádřil upřímnou soustrast mladému příbuznému, který byl právě zvolen kvestorem a záhy přidělen ke státní pokladně, a vůbec jsem se choval jako důležitý muž. Líto mi bylo jen toho, že ten den nezasedal senát, takže jsem se ještě nemohl zúčastnit své první schůze v roli plnoprávného člena ctihodného sboru a vykračovat si po boku svých nových kolegů.

Když už se mi nové povyražení omrzelo, odebral jsem se do domu Metella Celer. Celer patřil k nejváženějším mužům své doby a já si nebyl jist tím, jak konkrétně si představuje, že mu dopomohu ke zvolení konzulem, kteroužto funkci považovali starší členové naší rodiny téměř za své nezadatelné právo. Provincie, již nedávno spravoval, byla obvykle přidělována pouze bývalým konzulům, Celer se však těšil takové prestiži, že ji získal už po odchodu z úřadu préтора. Tenkrát mne také odvezl z Říma, kde mi, jako obvykle, hořela půda pod nohama.

Ohlásil jsem se u brány jeho městského sídla a byl uveden do atria, kde již čekala pěkná řádka návštěvníků, včetně několika vysoce vážených senátorů. Mezi nimi byl i poslední člověk, kterého bych tady čekal: Gaius Julius Caesar. Předchozí rok zastával úřad préтора a nyní měl vládnout Zadní Hispánii. Tak jak to, že byl stále v Římě? Caesarovy závrtné dluhy byly jedním z divů římského světa a jeho jediná naděje na jejich umoření spočívala v tom, že se co nejrychleji dopraví do Hispánie a začne s drancováním. Zachytil můj pohled a vykročil ke mně s napřaženou rukou, jako ve volební kampani.

„Decius Caecilius, jak rád tě vidím znovu v Římě! Přijmi, prosím, mé blahopřání ke jmenování do stavu senátorského.“

Za patami se mu táhla smečka jeho patolízalů, kteří se na mne usmívali, jako by mé povýšení bylo i jejich.

„Děkuji vám, Gaie Julie,“ odvětil jsem. „Překvapuje mne však, že vás zde potkávám. Měl jsem za to, že jste již dávno v Hispánii.“

Mávl rukou, jako by šlo o nějakou malichernost. „Ach ano, zdržely mne však jisté povinnosti, převážně náboženské povahy.“ Několik let předtím se pomocí jedné z nejnestoudnějších úplatkářských kampaní nechal zvolit nejvyšším pontifikem, a měl tak nyní na povel všechny stránky římské náboženské praxe. Vtom jsem si připomněl otázku, která se mi již delší dobu honila hlavou.

„Co myslíte, Gaie Julie, bude se v Hispánii bojovat?“

„To není nikdy vyloučeno,“ odpověděl Caesar. „S vojenským velením mám sice hanebně malou zkušenost, ale věřím, že se s tím popasuji se ctí.“

„O tom ani v nejmenším nepochybuji,“ ujistil jsem ho. „Ale povězte, jak se slučuje tvrdá realita bitvy s nejrůznějšími omezeními vašeho pontifikátu?“ *Pontifex maximus* má totiž zakázáno pohlédnout na krev.

Caesar nasadil vážný tón. „Dlouho jsem se radil se svatými knihami a nazřel jsem, že všechna pravidla mého úřadu jsou závazná pouze v samotném Římě a za hradbami města mne nijak neomezují.“

Jaká náhoda, pomyslel jsem si. Naše náboženské knihy jsou však psány jazykem natolik archaickým, že dnes už jim stejně nikdo pořádně nerozumí.

„Inu,“ pokrčil jsem rameny, „kdo už by měl tyto věci znát, když ne nejvyšší pontifex, že ano? Jsem si jist, že se z Hispánie vrátíte ověnčen slávou.“ Nebo alespoň s plnými kapsami zlata, ušklíbl jsem se v duchu.

„Děkuji vám, Decie, za vlídná slova,“ řekl. Možná to myslel

vážně. U Gaia Julia člověk nikdy nevěděl. V té chvíli vešel do atria Celer a jal se zdravit své návštěvníky. Začal u těch nejváženějších, ale rychle přešel ke mně.

„Jsem rád, že tě znovu vidím, Decie. Měl jsi snadnou cestu?“

„Bezpečnou, ne však snadnou,“ odvětil jsem. „Každý den jsem mnohokrát obětoval Neptunovi.“ Tak se suchozemské krysy obvykle vyjadřují o projevech žaludeční nevolnosti.

„Moře je pro Řeky,“ přikývl. Celer měl malou zavalitou postavu a jakoby žabí tvář, nebyl to však žádný nekňuba. Měl bohaté zkušenosti se všemi aspekty veřejného života a byl také jedním z nejbohatších lidí v Římě, přestože veškerý svůj majetek nabyl poctivou cestou, dědictvím či pleněním. „Ta nová tunika ti sluší. Počkej tady, dokud neobejdu své hosty. Musím s tebou mluvit mezi čtyřma očima.“

A tak jsem čekal, klábosil s ostatními, dokud se atrium nevyprázdnilo. Pak jsem následoval Celera do zahrady. V této roční době zela prázdnotou, byla však dovedně navržená a pečlivě udržovaná.

„Už jsi obětoval Jupiterovi za šťastný návrat?“ otázal se Celer za chůze.

„To ne, ale v Ostii jsem přinesl skutečnou oběť Neptunovi,“ odvětil jsem.

„Obětuj Jupiterovi,“ poradil mi. „Ve státní správě stoupáš vzhůru a měl bys dbát na pověst zbožného muže. Římané rádi vidí, když jejich státníci úzkostlivě dodržují náboženské tradice.“

„Jako by se stalo. Můj otec mi řekl, že si žádáte mou pomoc ve volební kampani. Věřte, že udělám vše, co bude v mých silách.“

„Výborně. Očekávám vítězství, ale nepřeji si žádná nemilá překvapení. Sám víš, že zvolení konzulem je jen polovinou úspěchu. Člověk nezmůže nic, pokud se nedokáže domluvit s kolegy.“